

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning

Årsrapport

Gennemgang af klagesager om
vidtgående specialundervisning
2007

Februar 2008

Indhold

1. Indledning	4
1.1. Indhold og metodiske bemærkninger	4
1.2. Hovedtal for klagenævnets arbejde i 2007	6
1.3. Hovedpunkter for klagenævnets arbejde i 2007	7
2. Nærmere om klagenævnets virksomhed.....	9
2.1. Klagenævnets sammensætning	9
2.2. Regler om klagenævnets virksomhed	10
3. Væsentlige problemer i de behandlede sager	11
3.1. Formelle fejl	12
3.2. Andre problemer i sagsbehandlingen	13
4. Klagesagerne i 2007	13
4.1 Afsluttede sager	14
4.1.1. Klagernes antal og procentuelle fordeling opgjort på kommuner	14
4.1.2. Klagernes årsager.....	15
4.1.3. Klagernes fordeling på klasstrin.....	17
4.1.4. Sagens udfald.....	18
4.1.5. Diagnoser	20
4.2 Realitetsbehandlede sager	21
4.2.1. Afgørelser i klagenævnets realitetsbehandling	21
4.2.2 Sammenhæng mellem klageårsager og afgørelser	22
4.3 Udviklingen i antallet af klagesager	26

Oversigt over rapportens figurer:

Figur 1. Grupper af sager som opgørelsesgrundlag **5**

Boks 1. Oversigt over love og regler, der regulerer klagenævnets virksomhed **10**

Figur 2 Oversigt over klagernes antal og procentuelle fordeling opgjort på kommuner **14**

Figur 3. Oversigt over klagernes årsager i alle kommuner **16**

Figur 4. Oversigt over klagernes årsager i Københavns Kommune **16**

Figur 5. Oversigt over klagernes årsager i de øvrige kommuner **17**

Figur 6. Oversigt over klager fordelt på klassetrin **18**

Figur 7. Oversigt over sagernes udfald i afsluttede sager vedrørende alle kommuner **19**

Figur 8. Oversigt over sagernes udfald i afsluttede sager vedrørende Københavns Kommune **19**

Figur 9. Oversigt over sagernes udfald i afsluttede sager vedrørende de øvrige kommuner **19**

Figur 10. Oversigt over diagnoser i alle afsluttede sager **20**

Figur 11. Oversigt over afgørelser i realitetsbehandlede sager fra alle kommuner **21**

Figur 12. Oversigt over afgørelser i realitetsbehandlede sager fra Københavns Kommune **22**

Figur 13. Oversigt over afgørelser i realitetsbehandlede sager fra de øvrige kommuner **22**

Figur 14. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden vedrørende alle kommuner **23**

Figur 15. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden vedrørende Københavns Kommune **23**

Figur 16. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden vedrørende de øvrige kommuner **24**

Figur 17. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på specialskole vedrørende alle kommuner **24**

Figur 18. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på specialskole vedrørende Københavns Kommune **25**

Figur 19. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på specialskole vedrørende de øvrige kommuner **25**

Figur 20. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på specialklasse vedrørende alle kommuner **25**

Figur 21. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på specialklasse vedrørende Københavns Kommune **26**

Figur 22. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på specialklasse vedrørende de øvrige kommuner **26**

Figur 23. Oversigt over antallet af klager siden 2002 **27**

1. Indledning

Det følger af § 17 i forretningsordenen for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, at nævnet hvert år inden den 1. marts skal offentliggøre en rapport over sin virksomhed i det foregående år.

Årsrapporten giver en bredere kreds af interessenter, herunder interesseorganisationer, myndigheder og borgere med interesse for området, indsigt i det arbejde, som Klagenævnet for vidtgående specialundervisning udfører.

Rapporten giver et overordnet billede af de sagstyper, klagenævnet har behandlet i det forløbne år, sageres antal og behandlingen i nævnet samt de særlige spørgsmål, der har haft betydning for nævnets arbejde i det forløbne år.

Der er i løbet af 2007 indkommet i alt 384 klager om specialundervisning til klagenævnet. 302 sager er afsluttet i løbet af året. Rapporten omhandler de 302 afsluttede sager. Antallet skal ses i forhold til, at der træffes ca. 20.000 afgørelser om året, der kan indbringes for klagenævnet.

De afsluttede sager vedrører alene kommunale afgørelser efter folkeskoleloven. Der er i løbet af 2007 indkommet et mindre antal klager over kommunale afgørelser vedrørende lov om specialundervisning af voksne, men disse sager er først afsluttet i 2008.

Rapporten omhandler kalenderåret 2007, hvorimod tidligere rapporter om klagenævnets virksomhed har været afgrænset efter skoleår¹. Den nye praksis er en konsekvens af klagenævnets nye forretningsorden, der trådte i kraft den 1. januar 2007. Det er derfor vanskeligt at sammenligne den foreliggende årsrapport med tidligere rapporter.

Der må desuden tages visse forbehold, når tallene fra denne årsrapport sammenholdes med opgørelser fra før, kommunalreformen trådte i kraft. Klagereglerne er ændret således, at en række af de kommunale specialundervisningstilbud, f.eks. kommunale specialklasser, nu er omfattet af klagenævnets kompetence. Derved er antallet af klageberettigede ifølge bemærkningerne til lovforslag til lov nr. 108 af 24/2 2005 om ændring af folkeskoleloven fordoblet i forhold til før kommunalreformen.

1.1. Indhold og metodiske bemærkninger

I afsnit 1.2 gives en overordnet karakteristik af de sager, klagenævnet har afsluttet i 2007. I afsnit 1.3 beskrives en række punkter, der har haft betydning for klagenævnets arbejde i 2007, herunder først og fremmest de udfordringer, som fulgte af lovændringerne på specialundervisningsområdet i forbindelse med kommunalreformen.

Afsnit 2 indeholder en nærmere beskrivelse af klagenævnet; dets nuværende sammensætning og de formelle regler, der gælder for dets virksomhed. Det konkretiseres, hvilke sager klagenævnet har kompetence til at træffe afgørelse i.

---

¹ Andet halvår af kalenderåret 2006 svarende til første halvår af skoleåret 06/07 falder uden for årsrapporternes fokus ifølge den nye afgrænsning. Perioden er behandlet i et notat over de samlede generelle erfaringer fra klagenævnets arbejde i perioden fra skoleåret 2001-02 til første januar 2007, som er at finde på klagenævnets hjemmeside på www.klagenævnet.dk.

I afsnit 3 gøres der rede for de mere gennemgående problemstillinger, som har kendetegnet de sager, der har været realitetsbehandlet af klagenævnet i 2007. Realitetsbehandlede sager forstås som de sager, hvori klagenævnet enten har truffet afgørelse om at omgøre kommunens afgørelse eller hjemvise sagen til ny behandling eller de sager, hvori forældrene ikke har fået medhold i deres klage.

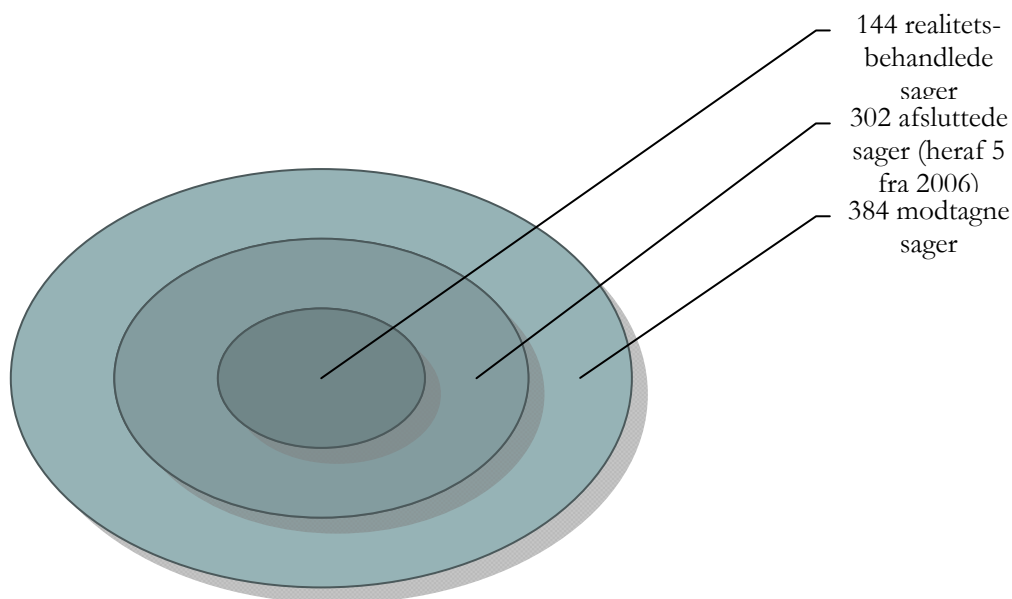
Afsnit 4 indeholder en beskrivelse af de 302 sager, som klagenævnet har afsluttet i 2007. Beskrivelsen indeholder en redegørelse for klagerens fordeling på kommuner, årsag, fordeling på klassetrin, udfald og diagnoser/henvisningsgrunde. Desuden indeholder afsnittet en nærmere beskrivelse af de 144 sager, som klagenævnet har realitetsbehandlet. Dels redegøres der for udfaldet af de realitetsbehandlede sager, dels beskrives sammenhængen mellem klageårsager og afgørelser.

Afslutningsvis beskrives udviklingen i antallet af modtagne og realitetsbehandlede klagesager, idet antallet af modtagne og realitetsbehandlede klager i 2007 sammenlignes med de tilsvarende antal klager i perioden fra skoleåret 2002/03 til 2005/06.

Definitioner og afgrænsning

Der sondres mellem tre grupper af sager; de modtagne sager, de afsluttede sager og de realitetsbehandlede sager. Denne opdeling illustreres i figur 1.

Figur 1. Grupper af sager som opgørelsesgrundlag

Gruppen af modtagne sager er det samlede antal sager, klagenævnet har modtaget i 2007.

Gruppen af afsluttede sager udgør de sager, der er færdigbehandlede i 2007. Heri indgår bl.a. også de sager, klagenævnet måtte afvise. En sag betragtes som afsluttet, når:

- klagenævnet afviser² sagen,

---

² Årsagerne til at afvise en klage er typisk, at den falder uden for klagenævnets kompetence, at klagefristen overskrides, at kommunens afgørelse endnu ikke er truffet, at klagen skal videresendes til en anden myndighed.

- klagenævnet omgør kommunens beslutning i sagen, dvs. ændrer kommunens afgørelse eller hjemviser³ sagen til ny behandling,
- kommunen – inden klagenævnet har truffet afgørelse – genoptager sagen og træffer en ny afgørelse, således at sagen bliver forligt mellem forældre og kommune, eller
- når forældrene selv vælger at trække klagen tilbage.

Gruppen af realitetsbehandlede sager er et udtryk for, hvor mange sager nævnet reelt har truffet afgørelse i. En sag betragtes som realitetsbehandlet, når

- klagenævnet omgør kommunens beslutning i sagen, dvs. ændrer kommunens afgørelse eller hjemviser² sagen til ny behandling, eller
- når klagenævnet ikke giver forældrene medhold i klagen.

I rapportens opgørelser, vil det fremgå hvilken gruppe af sager, der refereres til.

Særlige forhold gældende for Københavns Kommune

Der har i 2007 i lighed med de foregående år været en væsentlig variation i klagernes antal kommunerne imellem. 27 % af de modtagne klager vedrører Københavns Kommune, som dermed tegner sig for over en fjerdedel af sagerne. Det kan i denne sammenhæng oplyses, at de københavnske folkeskoleelever udgjorde 5,2 % af det samlede antal folkeskoleelever i landet i skoleåret 2006/07. De øvrige kommuner, som klagerne vedrører, tegner sig hver især for mellem 0,3 og 5,3 % af sagerne.

For at give et så nuanceret et billede af fordelingen af klagesager som muligt på de udvalgte variabler opgøres fordelingerne på tre måder: 1. som en samlet fordeling, der indeholder fordelingen af klagesager for samtlige kommuner, 2. som en fordeling af klagesagerne for Københavns Kommune og 3. som en fordeling af klagesagerne i de resterende kommuner. Det vil fremgå af figurerne, hvilken af de tre fordelinger, der er tale om.

Skønsmæssige vurderinger

Det skal desuden bemærkes, at der i forbindelse med den databehandling, der knytter sig til rapportens opgørelser, er truffet en række valg, der indeholder et element af skøn. Der kan fx være foretaget et skøn i forbindelse med registreringen af, hvilken diagnose/henvisningsgrund, der ligger bag en klage. I nogle tilfælde henvises elever til specialundervisning på baggrund af flere diagnoser. Ligeledes kan der være tale om en skønsmæssig vurdering af, hvad årsagen til en klage er, da det forekommer, at der i en klage angives flere forskellige klagepunkter.

1.2. Hovedtal for klagenævnets arbejde i 2007

I 2007 modtog klagenævnet i alt 384 klager vedrørende specialundervisning. Klagenævnet afsluttede i 2007 behandlingen af 302 sager, heriblandt fem sager, som indkom i slutningen af 2006, og som derfor først blev afgjort i starten af 2007. Disse 302 sager handlede alle om forestående eller påbegyndt skolegang på 0.-10. klassesettrin. Det vil sige, at der ikke blev truffet afgørelse i sager vedrørende specialundervisning af voksne eller den nye ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Ved årsskiftet 07/08 var 87 sager verserende, herunder to omhandlende den nye ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Ved verserende forstås, at sagen er under behandling,

---

³ Klager blev hjemvist til fornyet behandling i kommunerne i tilfælde, hvor der kom væsentlige nye oplysninger i sagen eller i tilfælde af alvorlige fejl i kommunens sagsbehandling.

det vil sige, at den enten er i høring hos kommunen eller hos forældrene eller under vurdering i klagenævnets sekretariat. De verserende sager er ikke parate til afgørelse i nævnet.

Rapportens konklusioner er baseret på de 302 sager, som blev afsluttet i 2007.

Følgende karakteristika kan fremhæves for de 302 sager:

- Alle klagerne vedrører afgørelser truffet af kommunalbestyrelser. Der er ingen klager over afgørelser truffet af regionerne.
- Over en fjerdedel af sagerne drejer sig om afgørelser truffet af Københavns Kommune.
- Samtlige afsluttede sager omhandler børns påbegyndte eller forestående skolegang på 0.-10. klassetrin, såfremt sagerne falder indenfor klagenævnets kompetenceområde⁴.
- Der er 112 sager omhandlende elever på 0.-3. klassetrin. Det vil sige, at flere klager drejer sig om indskolingen, end om mellemtrinnet og udskolingen.
- 287 sager drejer sig om skoleåret 07/08, mens 14 sager drejer sig om skoleåret 06/07, og en enkelt sag drejer sig om skoleåret 08/09.
- Klagerne fordeler sig kønsmæssigt således, at sager vedrørende piger udgør 26 %, mens sager vedrørende drenge udgør 74 % af det samlede antal sager.
- Den hyppigste klageårsag er afslag på støtte til en elev i den overvejende del af undervisningstiden. I over en fjerdedel af alle sager er dette årsag til klagen.
- 12 % af de afsluttede sager måtte klagenævnet afvise, fordi de ikke var omfattet af klagenævnets kompetence. Ser man her særskilt på Københavns Kommune, var 2 % af klagerne uden for klagenævnets kompetenceområde, mens det for de resterende kommuner gjaldt for 15 % af sagerne.
- Ca. en tredjedel af sagerne blev genoptaget af kommunerne med henblik på at træffe en ny afgørelse, således at sagen blev forligt mellem forældre og kommune, inden klagenævnet havde truffet endelig afgørelse i sagen.
- I to tredjedele af de realitetsbehandlede sager ændrede klagenævnet kommunens afgørelse.
- Sagsbehandlingstiden målt som tiden fra klagenævnet modtager en klage, og til sagen er afsluttet, er i gennemsnit 87 dage. Den korteste sagsbehandlingstid var 2 dage og den længste 261 dage. I 66 % af sagerne var sagsbehandlingstiden mindre end tre måneder.

1.3. Hovedpunkter for klagenævnets arbejde i 2007

De centrale spørgsmål, der har haft betydning for arbejdet i klagenævnet i det forløbne år, har været:

Kommunalreformen

Kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007 har på flere måder været med til at gøre 2007 til et særligt år for klagenævnet.

For det første har kommunalreformen betydet, at den kontekst klagenævnet indgår i på centrale punkter er ændret grundlæggende, idet der med nedlæggelsen af amterne sker en samling af ansvaret for stort set hele specialundervisningsområdet i kommunerne.

For det andet har kommunalreformen betydet en ændret sammensætning af klagenævnet og en udvidelse af nævnets kompetence på folkeskoleområdet. Sidstnævnte betyder bl.a., at antallet af

---

⁴ Et eksempel på en klage, der ikke drejer sig om skolegang, er en klage vedrørende anbringelse udenfor hjemmet, som klagenævnet videresender til rette myndighed.

personer med klageadgang fordobles, og at klagenævnet har fået kompetence til at behandle klager vedrørende elever på kommunale specialskoler og i kommunale specialklasser samt kommunernes afslag på henvisning til disse foranstaltninger.

Endelig har klagenævnet fået kompetence til at behandle klager vedrørende retlige spørgsmål i forbindelse med kommunernes afgørelser efter lov om specialundervisning for voksne.

Sagsantallet

Antallet af indkomne klager er steget i det forløbne år fra 182 i skoleåret 2005/2006 til 384 klager i kalenderåret 2007. Stigningen kan ses i sammenhæng med, at nævnets kompetence er udvidet, således at antallet af personer med klageadgang ifølge bemærkningerne til lovforslag til lov nr. 108 af 24/2 2005 om ændring af folkeskoleloven fordobles fra ca. 10.000 personer til ca. 20.000 personer.

Klagenævnets bemanning er i den forbindelse blevet forøget i løbet af 2007, således at der nu er fast tilknyttet to jurister, en pædagogisk konsulent, en ekspeditionssekretær og en student til sekretariatet. Herudover kan sekretariatet trække på en ekstern pædagogisk rådgiver.

Sagerne fordeler sig anderledes over året

De kommunale afgørelser på specialundervisningsområdet blev truffet senere på året i 2007, end det har været tilfældet tidligere. Det betød, at nævnet modtog en større mængde sager i tiden fra slutningen af april til slutningen af juni 2007.

Det var derfor ikke muligt for nævnet at færdigbehandle alle sager inden skolestart. Behandlingen af en sag tager 2-3 måneder, heraf tager høringen af kommunen og forældrene typisk 3 – 6 uger. Hertil kommer, at der var tale om en meget betydelig sagsmængde.

Klagenævnet tog en række initiativer for at sikre, at så mange sager som muligt blev behandlet inden skolestart. Klagenævnet øgede således antallet af møder henover sommeren, der blev midlertidigt tilført ekstra ressourcer til klagenævnets sekretariat, og sekretariatet og KL skrev et fælles brev til landets kommuner og gjorde opmærksom på problemstillingen. I kraft af denne indsats lykkedes det at få de fleste af de sager, der var indkommet før den 8. maj 2007, behandlet før skolestart. Det drejede sig om ca. 85 sager.

Bortset fra i juli måned, hvor der indkom ganske få klager, fordelte antallet af klager sig jævnt henover efteråret, hvor der tidligere kom væsentligt færre sager.

Den nye ungdomsuddannelse

Den 1. august 2007 trådte loven om den nye ungdomsuddannelse for unge med særlige behov i kraft. Det er kommunen, der træffer afgørelse om tilbud efter den nye lov, og der er mulighed for at indbringe afgørelsen for klagenævnet.

Klagenævnet har i 2007 modtaget i alt 3 klager om afgørelser efter lov om ungdomsuddannelse til unge med særlige behov, idet to af sagerne dog vedrørte samme person. De to sager er under behandling, mens den tredje er trukket tilbage af klageren.

Forvaltningsretlige fejl

I forbindelse med vurderingen af kommunernes og regionernes afgørelser er klagenævnet forpligtet til at vurdere, om de almindelige forvaltningsretlige regler, der har betydning for afgørelsens rigtighed, er overholdt.

I den forbindelse har klagenævnet i 2007 i stort set alle sager fundet anledning til at kritisere et eller flere forhold ved kommunens sagsbehandling. Der henvises til kapitel 3.

Blandt andet på grund af de mange sager fra Københavns Kommune medvirkede klagenævnets sekretariat i september 2007 i et møde med kommunens PPR-chefer. På mødet drøftede sekretariatet og PPR-cheferne en række af de gennemgående problemstillinger i klagesagerne fra kommunen.

Vejledning

Klagenævnets sekretariat har på baggrund af erfaringerne med årets sager taget initiativ til sammen med Danske Handicaporganisationer, KL, Undervisningsministeriet og Danske Regioner at udarbejde en vejledning til kommunerne om sagsbehandling i specialundervisningssager. Formålet med vejledningen er at hjælpe kommunerne med at tilrettelægge og gennemføre et godt sagsforløb, der opfylder de formelle krav. Vejledningen forventes at kunne offentliggøres i foråret 2008.

Hjemmeside

Klagenævnet har i løbet af 2007 fået en hjemmeside på adressen www.klagenævnet.dk. Hjemmesiden indeholder bl.a. informationer om klagemuligheder, nævnets kompetence, lovgrundlaget og k-meddelelser.

2. Nærmere om klagenævnets virksomhed

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning er en uafhængig klageinstans. Der er til klagenævnet knyttet et sekretariat, der varetager forberedelsen af sagerne til nævnet. I forbindelse med forberedelsen foretager sekretariatet en juridisk og faglig-pædagogisk vurdering af sagerne. Sekretariatsfunktionen har siden 1. september 2006 været varetaget af Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling i Grundskolen (Skolestyrelsen).

2.1. Klagenævnets sammensætning

Klagenævnet består af seks medlemmer. Formanden udpeges af undervisningsministeren. Herudover udpeger undervisningsministeren to medlemmer efter indstilling fra Kommunernes Landsforening (KL), et medlem efter indstilling fra Danske Regioner og to medlemmer efter indstilling fra Danske Handicaporganisationer. Danske Regioner og KL kan hver udpege en sagkyndig rådgiver, der deltager i klagenævnets møder uden at have stemmeret. Medlemmerne udpeges for en fireårig periode.

Med kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007 er klagenævnet blevet udvidet med to medlemmer. Der er tillige sket en udskiftning af den hidtidige personkreds.

Klagenævnet har i 2007 haft følgende medlemmer:

Landsdommer Lis Sejr (formand)
Direktør Torben Sørensen (stedfortræder for formanden)
Udvalgsformand Søren Eriksen (Danske Regioner)
Udvalgsmedlem Bent Winkler (KL)
Udvalgsmedlem Gunhild Bach Nielsen (KL)
Psykolog Kitt Boel (Danske Handicaporganisationer)
Formand Morten Carlsson (Danske Handicaporganisationer)

Til klagenævnet er tilknyttet særlig sagkyndig Bente Brink Nielsen (Danske Regioner)
Suppleant Kristian Helverskov Pedersen (Danske Regioner)

Suppleanter for klagenævnets medlemmer:
Regionrådsmedlem Allan Holm Hansen (Danske Regioner)
Udvalgsformand Charlotte Juhl Andersen (KL)
Udvalgsmedlem Svend Thue Damgaard (KL)
Brian Pedersen (Danske Handicaporganisationer)
Signe Højsteen (Danske Handicaporganisationer)

2.2. Regler om klagenævnets virksomhed

Klagenævnets virksomhed er reguleret i en række love og bekendtgørelser som angivet i boks 1 nedenfor.

Boks 1. Oversigt over love og regler, der regulerer klagenævnets virksomhed

Lovbekendtgørelse nr. 1049 af 28. august 2007 om folkeskolen
Bekendtgørelse nr. 356 af 24. april 2006 om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen
Bekendtgørelse nr. 1373 af 15. december 2005 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand
Lov nr. 564 af 6. juni 2007 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
Bekendtgørelse nr. 974 af 19. juni 2007 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
Lov nr. 658 af 3. juni 2000 om specialundervisning af voksne
Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning af voksne

Ud over de regler, der specifikt regulerer klagenævnets virksomhed, er nævnet også bundet af de almindelige forvaltningsretlige regler, ligesom nævnet er forpligtet til at undersøge, om kommuner og regioner har overholdt reglerne, når nævnet behandler klagesager fra de pågældende myndigheder.

Klagenævnets kompetence

Klagenævnet kan træffe afgørelse i sager om tilbud om specialundervisning til elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskoler og specialklasser, samt elever med behov for omfattende støtte i almindelige klasser. Klagenævnet behandler endvidere klager over ungdomsuddannelse for unge med særlige behov og klager over retlige spørgsmål vedrørende specialundervisning for voksne.

Sager om elever med behov for omfattende støtte i almindelige klasser har klagenævnet kun kompetence til at behandle, hvis undervisningen kun kan gennemføres med *støtte i den overvejende del af undervisningstiden*.

Støtte i den overvejende del af undervisningstiden betyder sædvanligvis, at der gives støtte i et omfang svarende til minimum 12 støttetimer ugentligt (lektioner af 45 minutter svarende til 9 klokketimer). I tilfælde, hvor halvdelen af den ugentlige undervisningstid er mindre end 12 timer - som tilfældet kan være i de yngste klassetrin – antager nævnet, at støtte i den overvejende del af undervisningstiden er halvdelen af den ugentlige undervisningstid. Det vil sige, at for en elev, der har 22 ugentlige undervisningstimer, vil støtte i den overvejende del af undervisningstiden være minimum 11 støttetimer.

Klagenævnet kan derfor i konkrete tilfælde behandle klager over afgørelser om færre støttetimer end 12, blot der er tale om støtte i mere end halvdelen af undervisningstiden. Sammenfattende kan klagenævnet således behandle klager over støttetimer, hvis:

- der er truffet afgørelse om støtte i mere end halvdelen af den samlede ugentlige undervisningstid,

- der er givet afslag på støtte i mere end halvdelen af den samlede ugentlige undervisningstid, eller
- der er bevilget støtte i mindre end halvdelen af elevens undervisningstid, men forældrene har ønsket støtte i mere end halvdelen af elevens undervisningstid.

Afgrænsningen af klagenævnets kompetence har stor betydning for den klagevejledning, som den enkelte kommune skal give efter reglerne i forvaltningslovens § 25 i forbindelse med afgørelser i specialundervisningsager.

Yderligere oplysninger om klagenævnets kompetence findes på klagenævnets hjemmeside på adressen www.klagenævnet.dk.

Sagsbehandlingen i nævnet

Sagsbehandlingen i nævnet er reguleret i nævnets forretningsorden. Det fremgår heraf, at nævnets møder er lukkede, medmindre nævnets medlemmer i den enkelte sag beslutter det modsatte.

I forbindelse med behandlingen af sagerne anmoder klagenævnet den enkelte kommune om en udtalelse om sagen sammen med sagens akter. I en række tilfælde fremkommer kommunen med nye faktiske oplysninger, hvilket betyder, at det er nødvendigt at foretage en høring af forældrene efter reglerne i forvaltningslovens § 19 om partshøring. Der går således typisk 3 – 6 uger, før høringen af kommunen og forældrene er gennemført.

Når høringen af kommunen og forældrene er gennemført, vurderes sagerne dels af en pædagogisk sagkyndig medarbejder og af en jurist i klagenævnets sekretariat. Sekretariatet forelægger herefter sagen for Klagenævnet med en indstilling til sagens afgørelse.

Afgørelser i nævnet træffes ved stemmeflerhed blandt nævnets faste medlemmer. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende. Er der ikke enighed om en afgørelse, kan der afgives dissens, hvilket vil fremgå af afgørelsen. Efter klagenævnet har truffet en afgørelse, modtager forældrene brev om afgørelsen, så vidt muligt senest tre dage efter nævnets møde.

Yderligere oplysninger om sagsbehandlingen findes på klagenævnets hjemmeside på adressen www.klagenævnet.dk.

3. Væsentlige problemer i de behandlede sager

Klagenævnet har i 2007 konstateret en række gennemgående fortrinsvis formelle fejl i forbindelse med kommunernes sagsbehandling på specialundervisningsområdet.

I afsnittets første del beskrives de forskellige typer af formelle fejl, der typisk forekommer, og omfanget af fejlene dokumenteres. I afsnittets anden del beskrives andre problemer i kommunernes sagsbehandling.

Fejlene skyldes i mange tilfælde misforståelser mellem forældre og de kommunale myndigheder. Den omstændighed, at de fleste specialundervisningsager gennemføres i en uformel ramme, betyder, at der i visse tilfælde opstår tvivl om, hvornår der er truffet afgørelse, og om de formelle krav til afgørelsen er opfyldt.

3.1. Formelle fejl

Med en enkelt undtagelse har klagenævnet påtalt fejl i den kommunale sagsbehandling i samtlige 144 realitetsbehandlede sager. Der påtales fem typer af formelle fejl.

Begrundelse

I 138 sager påpeges mangler i forhold til kravene til at begrunde en afgørelse, jf. forvaltningslovens § 22 og § 24.

Klagenævnet har kritiseret, at den kommunale afgørelse i en række tilfælde ikke var ledsaget af en begrundelse, jf. forvaltningslovens § 22.

Klagenævnet har påtalt over for kommunen, når begrundelsen i en kommunes afgørelse ikke indeholder en henvisning til de bestemmelser i folkeskoleloven, som afgørelsen er truffet i henhold til, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 1, 1. pkt.

Klagenævnet har desuden påtalt det som en fejl, når en begrundelse ikke angiver de hovedhensyn, der har været bestemmende ved skønsudøvelsen samt de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning ved afgørelsen, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 1, 2. pkt., § 24, stk. 2.

Partshøring

I 24 af de realitetsbehandlede sager har klagenævnet påtalt, at det af sagerne ikke fremgår, at forældrene er blevet partshørt over akter, der måtte have indgået i afgørelsesgrundlaget, inden kommunen traf afgørelse i sagen, jf. forvaltningslovens § 19.

Klagevejledning

I 14 af de realitetsbehandlede sager har klagenævnet påtalt, at kommunens afgørelse ikke var ledsaget af en klagevejledning, jf. forvaltningslovens § 25. Klagenævnet har endvidere kritiseret en række utilstrækkelige klagevejledninger, eksempelvis når det i afgørelsen ikke angives, at klagefristen er på 4 uger, jf. folkeskolelovens § 51, stk. 3. Som følge af mangelfuld klagevejledning overholder forældre i nogle tilfælde ikke klagefristen, eller de indsender klager, som er uden for klagenævnets kompetenceområde.

Manglende skriftlighed

Klagenævnet har påpeget, at afgørelser om specialundervisning skal meddeles skriftligt til forældrene, jf. § 4, stk. 5, i bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (bekendtgørelse nr. 1373 af 15. december 2005). Der er eksempler på tilfælde, hvor en afgørelse er blevet meddelt forældrene telefonisk af et PPR-kontor, en skoleleder eller en lærer. I en del sager er der af denne grund opstået tvivl om, hvornår og hvorledes kommunens afgørelse er blevet meddelt forældrene.

Utilfredsstillende forældreinddragelse

Det følger af bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, at skolemyndighederne skal inddrage forældrene i beslutninger om ydelse af specialundervisning. Klagenævnet har kritiseret tilfælde, hvor kommunen ikke har oplyst forældrene om muligheden for at vælge mellem forskellige tilbud, jf. bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand § 4, stk. 5 (bekendtgørelse nr. 1373 af 15. december 2005).

3.2. Andre problemer i sagsbehandlingen

Mangelfuld og uklar kommunikation

I et stort antal af sagerne har forældrene givet udtryk for, at de har været utilfredse med inddragelsen og oplysningen af dem i beslutninger om specialundervisning til deres barn. En mangelfuld og uklar kommunikation i samarbejdet mellem forældre og kommune medfører i mange tilfælde, at forældrene føler sig utrygge ved kommunens sagsbehandling, og at deres forventninger ikke harmonerer med kommunens vurdering af det rette undervisningstilbud for eleven. Dette har tilsyneladende i sig selv været årsagen til mange af de konflikter, der har resulteret i klager.

Tvivl om, hvornår der er truffet en egentlig afgørelse

I sager om specialundervisning og specialpædagogisk bistand hersker der ofte tvivl om, hvornår der er truffet en egentlig afgørelse. I praksis er det således ikke sjældent, at forældrene ikke er klar over, om der er truffet en egentlig afgørelse eller om en tilbagemelding blot er et foreløbigt forslag, der indgår i sagsbehandlingen som en orientering eller tilkendegivelse.

Med en afgørelse indtræder en række vigtige rettigheder for den person, sagen vedrører. Det er derfor af stor betydning, at det tydeligt fremgår, at der er truffet en afgørelse.

I sager, hvor der er tvivl om, hvorvidt der er truffet en afgørelse, vil klagenævnet typisk sende klagen til kommunen med henblik på, at kommunen træffer en afgørelse i sagen.

Skøn under regel

I forbindelse med behandlingen af konkrete klager over kommunernes afgørelser vedrørende specialundervisning tager klagenævnet bl.a. stilling til, om kommunen har foretaget en konkret og individuel vurdering af hver enkelt sag, og om de kriterier, kommunen har inddraget i forbindelse med vurderingen er saglige.

Klagenævnet har ikke i 2007 haft sager, hvor nævnet har kunnet lægge til grund, at en kommune har inddraget usaglige kriterier i forbindelse med sin afgørelse. Nævnet har imidlertid over for enkelte kommuner fundet anledning til at bemærke, at det ikke med den fornødne tydelighed fremgik af begrundelsen for kommunens afgørelse, at der havde fundet en konkret og individuel vurdering sted.

4. Klagesagerne i 2007

Dette afsnit indeholder en beskrivelse af de 302 sager, som klagenævnet har afsluttet i 2007. Beskrivelsen indeholder en redegørelse for klagernes fordeling på kommuner, årsag, fordeling på klassetrin, udfald og diagnoser/henvisningsgrunde. Desuden indeholder afsnittet en nærmere beskrivelse af de 144 sager, som klagenævnet har realitetsbehandlet. Der redegøres dels for udfaldet af de realitetsbehandlede sager, dels beskrives sammenhængen mellem klageårsager og afgørelser.

Afslutningsvis beskrives udviklingen i antallet af modtagne og realitetsbehandlede klagesager i 2007 ved en sammenligning med antallet af modtagne og realitetsbehandlede klager i perioden fra skoleåret 2002/03 til 2005/06.

4.1 Afsluttede sager

I dette delafsnit vises opgørelser på baggrund af de 302 sager, som klagenævnet har afsluttet behandlingen af i 2007.

4.1.1. Klagernes antal og procentuelle fordeling opgjort på kommuner

Klagerne fordeler sig på 61 forskellige kommuner. Det vil sige, at 37 ud af de i alt 98 kommuner ikke har haft nogen klagesager i 2007.

Da der endnu ikke foreligger tal for, hvor mange elever, der modtager specialundervisning i de nye kommuner, er det ikke muligt at vurdere klagernes omfang på den baggrund.

Som vurderingsgrundlag vises i stedet en oversigt over det samlede antal folkeskoleelever i 0.-10. klasse fordelt på de nye kommuner. På den baggrund kan antallet af sager vedrørende den enkelte kommune sammenholdes med kommunens andel af det samlede elevtal (se figur 2).

Nedenstående figur viser desuden klagernes antal og procentuelle fordeling pr kommune samt antallet afgørelser, der blev omgjort ved klagenævnets realitetsbehandling. (se figur 2).

Figur 2 Oversigt over klagernes antal og procentuelle fordeling opgjort på kommuner

Kommune:	Antal klager:	Procentdel af alle klager:	Antal omgjorte sager	Antal elever i kommunen i 0.-10 klasse:	Kommunens andel af samlet elevtal:
Albertslund	3	1%	1	3567	0,6%
Allerød	4	1%	1	3587	0,6%
Assens	1	0%		5047	0,8%
Bornholm	16	5%	7	4512	0,8%
Brøndby	2	1%		3818	0,6%
Egedal	5	2%	4	5833	1,0%
Esbjerg	4	1%	1	14347	2,4%
Favrskov	3	1%		6484	1,1%
Faxe	1	0%	1	4242	0,7%
Fredensborg	2	1%		4500	0,8%
Fredericia	2	1%		5637	0,9%
Frederikssund	2	1%	1	5149	0,9%
Frederiksværk-Hundested	7	2%	2	3531	0,6%
Fåborg-Midtfyn	1	0%		4997	0,8%
Gentofte	1	0%		7030	1,2%
Gladsaxe	8	3%	4	6380	1,1%
Greve	6	2%	1	6261	1,1%
Guldborgsund	3	1%	1	6349	1,1%
Haderslev	1	0%	1	6304	1,1%
Hedensted	2	1%		5991	1,0%
Helsingør	1	0%		7473	1,3%
Hillerød	6	2%	2	5559	0,9%
Hjørring	2	1%	2	8535	1,4%
Holbæk	8	3%	2	7212	1,2%
Høje Taastrup	1	0%		5197	0,9%
Hørsholm	1	0%		2636	0,4%
Ikast-Brande	1	0%		4993	0,8%
Jammerbugt	1	0%		4876	0,8%
Kalundborg	2	1%	2	5149	0,9%
Kerteminde	1	0%		3116	0,5%
Kolding	3	1%	1	9505	1,6%
København	82	27%	45	31096	5,2%
Køge	3	1%		7189	1,2%

Lolland	6	2%		4565	0,8%
Lyngby-Taarbæk	8	3%		5389	0,9%
Middelfart	3	1%	1	4145	0,7%
Norddjurs	1	0%		4621	0,8%
Nyborg	4	1%		3173	0,5%
Næstved	8	3%	2	8989	1,5%
Odder	1	0%		2357	0,4%
Odsherred	2	1%		3316	0,6%
Randers	5	2%	1	10001	1,7%
Rebild	2	1%		3953	0,7%
Ringkøbing-Skjern	1	0%		6939	1,2%
Roskilde	8	3%		9366	1,6%
Rødovre	1	0%		3853	0,6%
Silkeborg	8	3%	1	10604	1,8%
Skanderborg	1	0%		7477	1,3%
Slagelse	3	1%		8206	1,4%
Sorø	1	0%		3286	0,6%
Sønderborg	5	2%	3	8700	1,5%
Tønder	1	0%	1	4697	0,8%
Varde	1	0%		6817	1,1%
Vejen	3	1%		5523	0,9%
Vejle	15	5%	4	12149	2,0%
Vesthimmerland	3	1%		4657	0,8%
Viborg	1	0%		11186	1,9%
Vordingborg	1	0%		4970	0,8%
Aabenraa	1	0%	1	6878	1,2%
Aalborg	12	4%	2	20041	3,4%
Århus	10	3%	2	29812	5,0%
I alt	302	100%	97	431772	72,6%

4.1.2. Klagernes årsager

I dette afsnit belyses, af hvilke årsager forældre har klaget til klagenævnet. Opgørelserne herunder er baseret på alle de 302 afsluttede sager og er både foretaget samlet for alle kommuner og adskilt for Københavns Kommune og de resterende kommuner.

Klagernes årsager samlet set

Afslag på specialundervisning er den hyppigste klageårsag. I alt 59 % af sagerne vedrører afslag. Samlet set klages der i 27 % af de 302 sager over afslag på støtte til en elev i den overvejende del af undervisningstiden, i 21 % af sagerne over afslag på specialskole og i 11 % af sagerne klages der over afslag på specialklasse (se figur 3).

Der klages i 8 % af sagerne over selve henvisningen til specialklasse, dvs. tilfælde hvor forældrene er uenige i kommunens beslutning om at henvise eleven til specialklasse, og i 3 % af sagerne klages der over henvisning til specialskole (se figur 3).

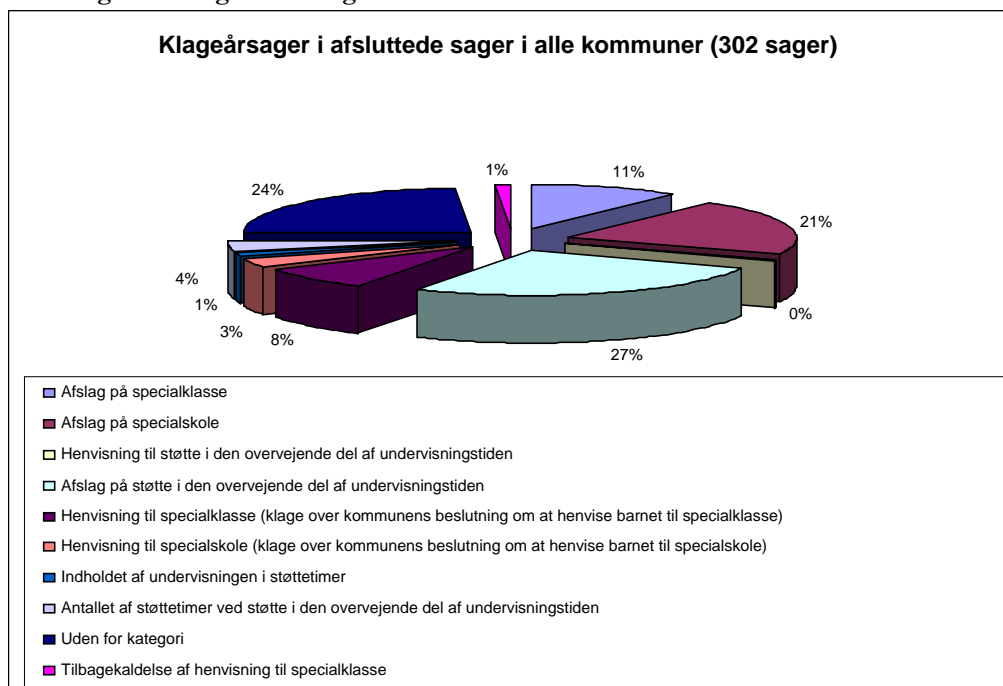
I 4 % af sagerne klages der over antallet af støttetimer til en elev, der modtager støtte i den overvejende del af undervisningstiden. Denne type klage drejer sig om, at forældrene ønsker flere støttetimer til eleven, end kommunen har tildelt (se figur 3).

I meget få tilfælde svarende til 1 % af sagerne klages der over indholdet af undervisningen i støttetimer. Disse klager drejer sig typisk om utilfredshed med, at støtten varetages af en pædagog frem for en lærer (se figur 3).

24 % af klagerne har fået betegnelsen ”uden for kategori”. Den dækker bl.a. over klager vedrørende 11. skoleår, klager der indbringes, før kommunen har truffet en afgørelse, klager der

skal indbringes for det Sociale Nævn, klager over kommunens sagsbehandling og klager over kommunens manglende efterlevelse af klagenævnets afgørelse.

Figur 3. Oversigt over klagerne årsager i alle kommuner

Betegnelsen ”uden for kategori” dækker bl.a. over klager vedrørende 11. skoleår, klager der indbringes, før kommunen har truffet en afgørelse, klager der skal indbringes for det Sociale Nævn, klager over kommunens sagsbehandling og klager over kommunens manglende efterlevelse af klagenævnets afgørelse.

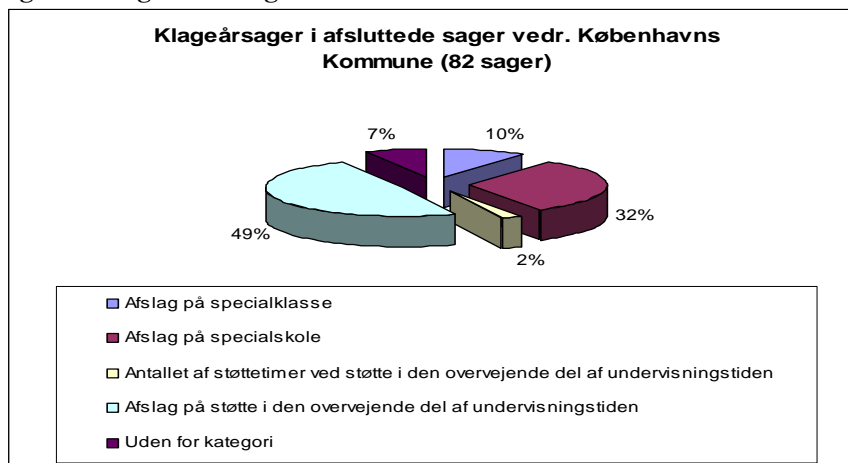
Klagerne årsager i Københavns Kommune

I de 82 sager vedrørende Københavns Kommune gælder det, at fordelingen af årsager til klager er koncentreret om de to kategorier ”klage over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden”, der udgør ca. halvdelen af klageårsagerne, og ”klage over afslag på specialskole”, der udgør ca. en tredjedel af klagerne (se figur 4).

Afslag på specialklasse er årsag til 10 % af klagerne.

Endelig klages der i 2 % af sagerne over antallet af støttetimer ved støtte til eleven i den overvejende del af undervisningstiden (se figur 4).

Figur 4. Oversigt over klagerne årsager i Københavns Kommune

Betegnelsen ”uden for kategori” dækker bl.a. over klager vedrørende 11. skoleår, klager der indbringes, før kommunen har truffet en afgørelse, klager der skal indbringes for det Sociale Nævn, klager over kommunens sagsbehandling og klager over kommunens manglende efterlevelse af klagenævnets afgørelse.

7 % af klagerne vedrørende Københavns Kommune faldt uden for kategori i denne opgørelse.

Klagernes årsager i de øvrige kommuner

For de øvrige kommuner ses i de 220 sager en større spredning i klagernes årsager end i sagerne vedrørende Københavns Kommune.

Afslag på støtte til en elev i den overvejende del af undervisningstiden er, som i den samlede opgørelse, den største klageårsag. For de øvrige kommuner optræder denne klageårsag i 19 % af sagerne.

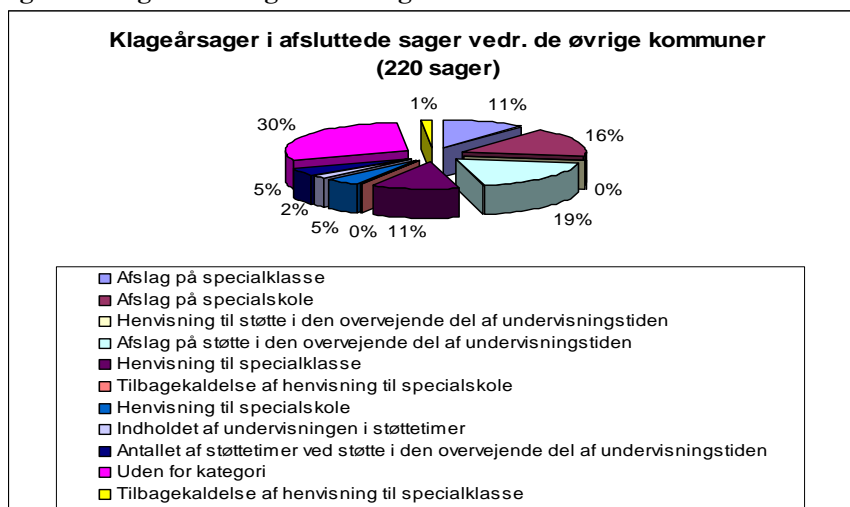
16 % af klagerne drejer sig om afslag på specialskole og 11 % om afslag på specialklasse (se figur 5).

I 11 % af sagerne klages der over selve henvisningen til specialklasse (se figur 5).

De resterende klager drejer sig om henvisning til specialskole i 5 % af sagerne, om antallet af støttetimer ved støtte i den overvejende del af undervisningstiden i 5 % af sagerne og om indholdet af undervisningen i støttetimer i 2 % af sagerne (se figur 5).

En andel på 30 % af klagerne kunne ikke kategoriseres, fordi de eksempelvis var indbragt, før kommunen havde truffet en afgørelse i sagen, eller sagen faldt helt uden for klagenævnets kompetence (se figur 5).

Figur 5. Oversigt over klagernes årsager i de øvrige kommuner

Betegnelsen "uden for kategori" dækker bl.a. over klager vedrørende 11. skoleår, klager der indbringes, før kommunen har truffet en afgørelse, klager der skal indbringes for det Sociale Nævn, klager over kommunens sagsbehandling og klager over kommunens manglende efterlevelse af klagenævnets afgørelse.

4.1.3. Klagernes fordeling på klassetrin

Nedenfor ses en oversigt over alle sagernes fordeling på klassetrin.

Der er flest klager vedrørende elever i indskolingen og færrest vedrørende elever i udskolingen. På 0. klassetrin, som kan være børnehaveklasse eller indskolingsklasse, er der flest klager svarende til 16 % af alle klager. 10. klassetrin er anledning til færrest klager svarende til 3 % (se figur 6).

Et mindre antal sager drejer sig om 11. skoleår (se figur 6). Klagenævnet har imidlertid ikke kompetence til at behandle sager vedrørende et 11. skoleår. Disse sager afvises derfor med vejledning om, at forældrene kan indbringe sagen for kommunalbestyrelsen.

Figur 6. Oversigt over klager fordelt på klassetrin

	Indskoling				Melletrin			Udskoling					
Klassetrin	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	I alt
Antal klagesager	47	24	22	26	29	33	23	28	30	14	10	15	301 ⁵
Procentdel af alle klager	16%	8%	7%	9%	10%	11%	8%	9%	10%	5%	3%	5%	100%
Antal klagesager	112				85			82				15	301

4.1.4. Sagernes udfald

Dette afsnit giver et overordnet billede af, hvordan sagerne er faldet ud. Der fokuseres først og fremmest på, hvor mange sager der er blevet genoptaget til fornyet behandling af kommunerne, og hvor mange der er blevet afvist af klagenævnet.

Opgørelserne herunder er igen baseret på alle 302 afsluttede sager og foretages både samlet for alle kommuner og adskilt for Københavns Kommune og de resterende kommuner.

Afviste sager

12 % af de afsluttede sager måtte klagenævnet afvise, fordi de ikke var omfattet af klagenævnets kompetence (se figur 7). Ser man her særskilt på Københavns Kommune, var 2 % af klagerne uden for klagenævnets kompetenceområde, mens det for de resterende kommuner gjaldt for 15 % af sagerne (se figur 8 og 9).

Derudover blev samlet set 3 % af klagerne afvist, fordi kommunen endnu ikke havde truffet afgørelse, 2 % blev afvist og videresendt til rette myndighed, og 1 % blev afvist, fordi klagefristen var overskredet (se figur 7).

Genoptagne sager, som blev afsluttet med enighed

I omtrent en tredjedel af de afsluttede sager, svarende til 34 %, valgte kommunen at genoptage sagen og træffe en ny afgørelse, således at sagen blev forligt mellem forældre og kommune, inden klagenævnet havde truffet endelig afgørelse i sagen (se figur 7).

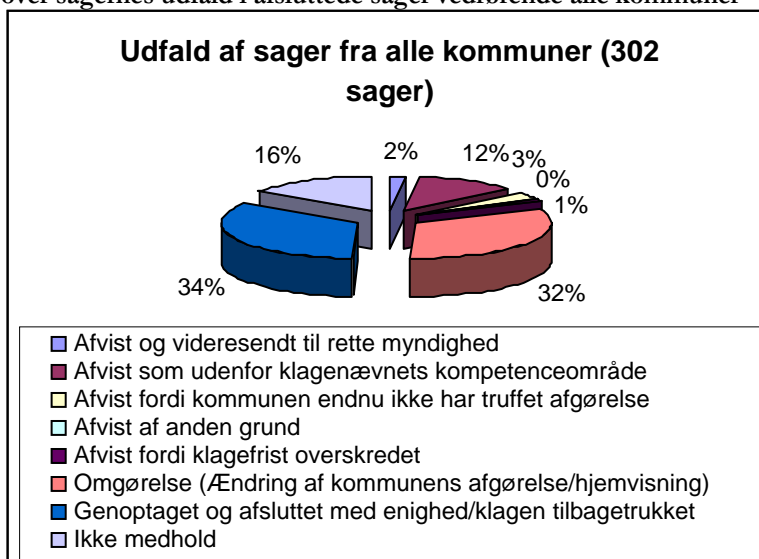
De genoptagne sagers andel af det samlede antal sager er højt i alle kommuner. 32 % af sagerne vedrørende Københavns Kommune blev genoptaget, mens det samme gjaldt for i gennemsnit 34 % af sagerne vedrørende de resterende kommuner (se figur 8 og 9).

Til sammenligning udgjorde andelen af genoptagne sager i 2005/2006 i alt 35 %.

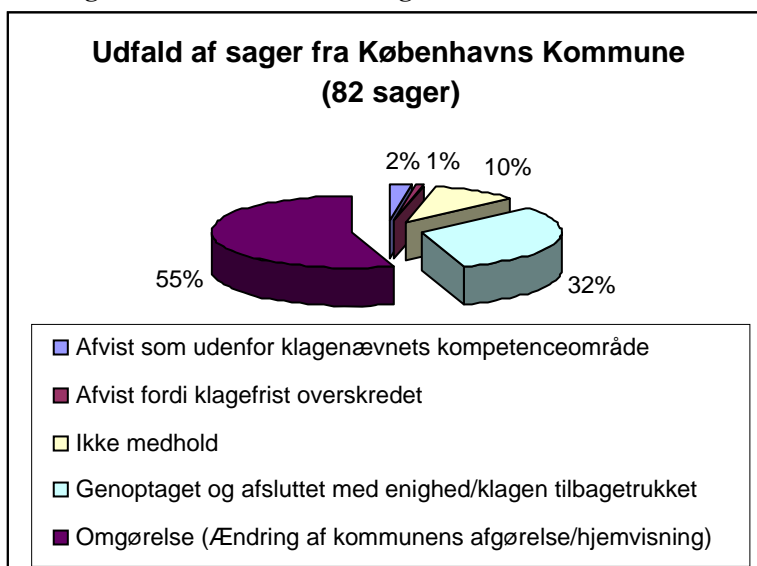
I sager, hvor kommunen genoptager behandlingen og træffer en ny afgørelse, fortsætter sagen med at versere i klagenævnet, indtil forældrene evt. selv vælger at trække klagen tilbage. Der udsendes et brev til forældrene, som skal be- eller afkræfte, om der er opnået enighed mellem dem og kommunen, før nævnet betragter en af kommunen genoptaget sag som afsluttet.

⁵ I denne opgørelse mangler der oplysning om klassetrin i én sag.

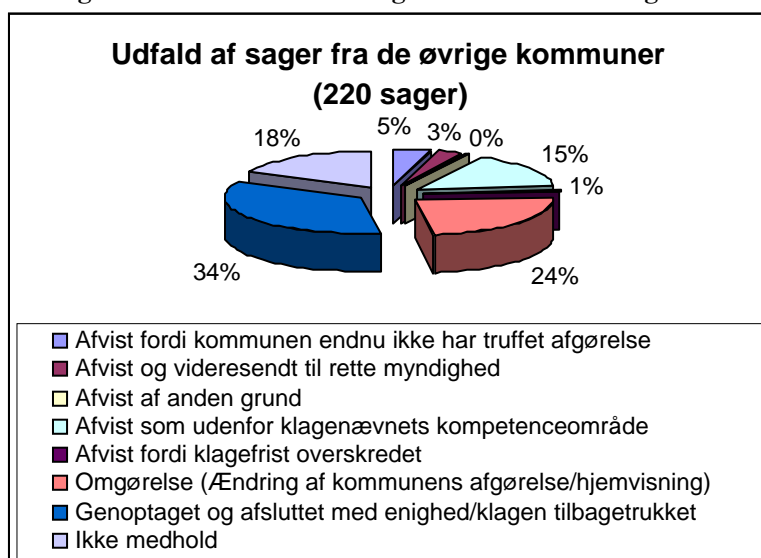
Figur 7. Oversigt over sagernes udfald i afsluttede sager vedrørende alle kommuner

Figur 8. Oversigt over sagernes udfald i afsluttede sager vedrørende Københavns Kommune

Figur 9. Oversigt over sagernes udfald i afsluttede sager vedrørende de øvrige kommuner

4.1.5. Diagnoser

I dette afsnit opgøres klagerne samlede fordeling på diagnoser/henvisningsgrunde.

Op mod halvdelen af alle 302 klager drejer sig om elever med adfærdsmæssige og psykiske vanskeligheder, herunder forstået socio-emotionelle problemer, ADHD/ADD og problemer forbundet med diagnosen Asperger/autismespektrum. Denne gruppe er således overrepræsenteret i antallet af klager.

27 % af klagerne drejer sig om elever med vanskeligheder forbundet med diagnosen Asperger/autismespektrum. Denne gruppe er den største blandt klagerne (se figur 10).

Asperger/autismespektrum var ligeledes den dominerende diagnose i sagerne fra skoleåret 2005/06.

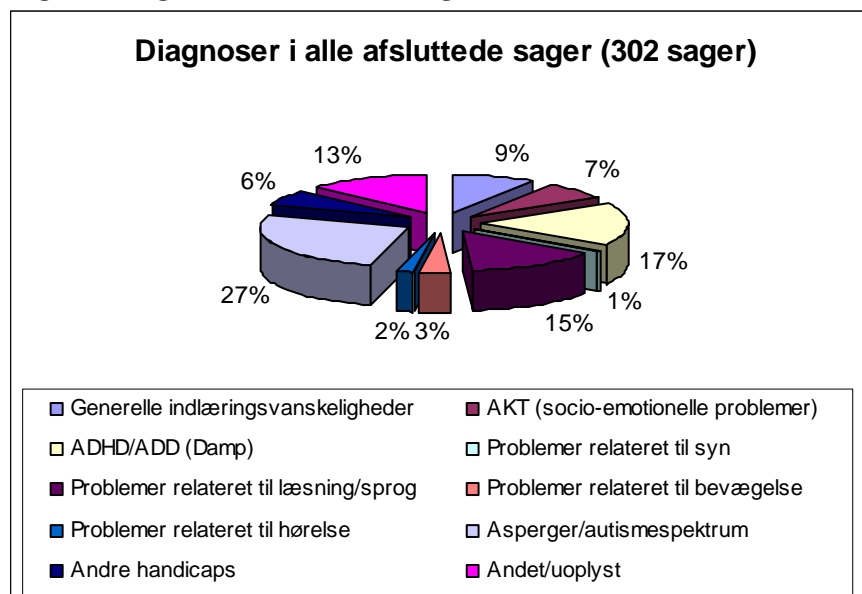
ADHD/ADD (Damp) er den næsthøypigste diagnose gældende for 17 % af sagerne (se figur 10).

I 7 % af sagerne er socio-emotionelle problemer henvisningsgrund.

Generelle indlæringsvanskeligheder er årsag til henvisningen til specialundervisning i 9 % af sagerne.

Endelig omhandler 15 % af klagerne problemer relateret til læsning (se figur 10). Det er et tema i mange klagesager, hvorvidt vanskelighederne skal afhjælpes inden for den almindelige undervisning eller stiller krav om mere vidtgående specialundervisning. I mange tilfælde har forældrene ikke tiltro til, at elevens vanskeligheder kan afhjælpes i den almindelige folkeskole, hvorfor de ønsker eleven henvist til en specialskole.

Figur 10. Oversigt over diagnoser i alle afsluttede sager

4.2 Realitetsbehandlede sager

I dette delafsnit gives et overblik over udfaldet af de 144 sager, som klagenævnet har realitetsbehandlet i 2007.

4.2.1. Afgørelser i klagenævnets realitetsbehandling

Hvis der ses bort fra de sager, som blev afsluttet ved, at den enkelte kommune selv genoptog sagen, og de sager, der blev afsluttet ved, at klagenævnet afviste sagen, har klagenævnet i perioden realitetsbehandlet 144 sager. For de sager, som blev realitetsbehandlet, gælder, at:

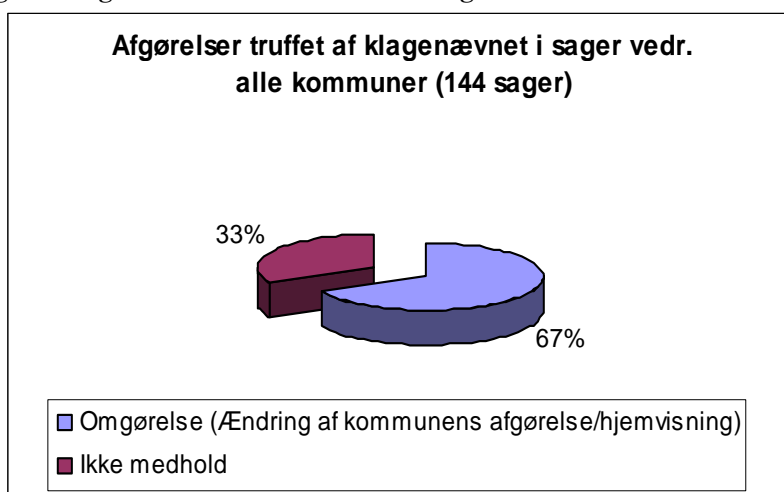
- klagenævnet omgjorde kommunens beslutning i sagen, dvs. ændrede kommunens afgørelse eller hjemviste⁶ sagen til ny behandling, eller
- klagenævnet ikke gav forældrene medhold i klagen.

Dette delafsnit viser, hvordan de 144 realitetsbehandlede sager fordeler sig på afgørelserne ”omgørelse” og ”ikke medhold” for kommunerne samlet set og for Københavns Kommune og de øvrige kommuner isoleret.

Omgjorte sager

I alle 144 realitetsbehandlede sager blev 67 % af afgørelserne omgjort af klagenævnet (se figur 11).

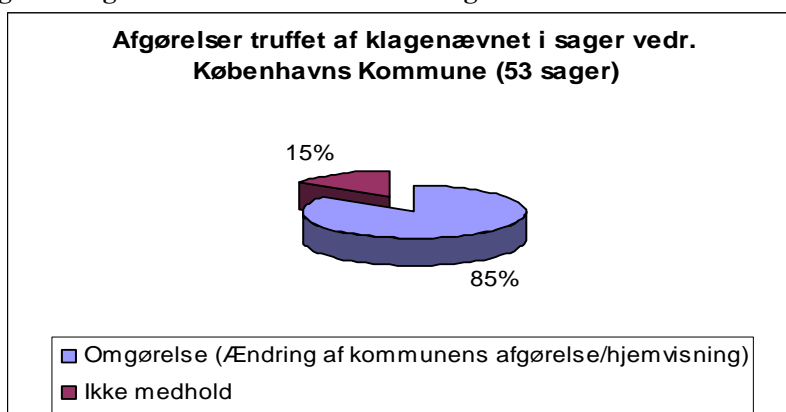
Figur 11. Oversigt over afgørelser i realitetsbehandlede sager fra alle kommuner

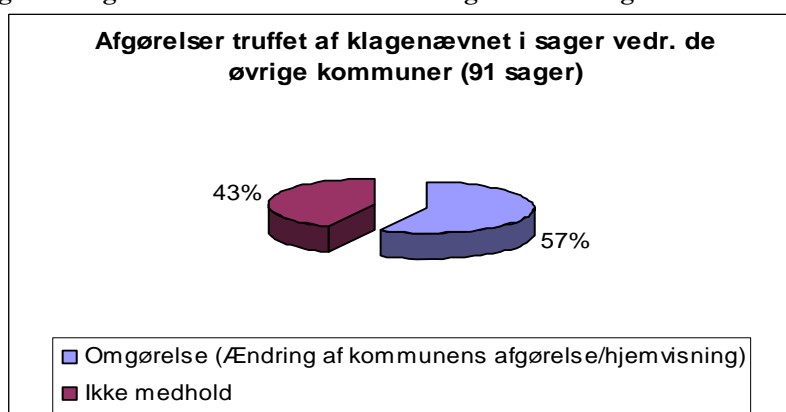
For Københavns Kommune var omgørelsestallet 85 % af 53 realitetsbehandlede sager, mens det for de øvrige kommuner i gennemsnit var 57 % af 91 realitetsbehandlede sager (se figur 12 og 13).

⁶ Klager blev hjemvist til fornyet behandling i kommunerne i tilfælde, hvor der kom væsentlige nye oplysninger i sagen eller i tilfælde af alvorlige fejl i kommunens sagsbehandling.

Figur 12. Oversigt over afgørelser i realitetsbehandlede sager fra Københavns Kommune

Figur 13. Oversigt over afgørelser i realitetsbehandlede sager fra de øvrige kommuner

I skoleåret 2005/06 blev til sammenligning i alt 52 % af afgørelserne i de realitetsbehandlede sager omgjort af klagenævnet⁷.

Ikke medhold

I 33 % af de 144 realitetsbehandlede sager fik klageren ikke medhold (se figur 11). I sager fra Københavns Kommune blev der i 15 % af tilfældene ikke givet medhold til forældrene, mens det for de øvrige kommuner skete i 43 % af sagerne (se figur 12 og 13).

Til sammenligning fik klagerne i 2005/2006 i 48 % af de realitetsbehandlede sager ikke medhold⁷.

4.2.2 Sammenhæng mellem klageårsager og afgørelser

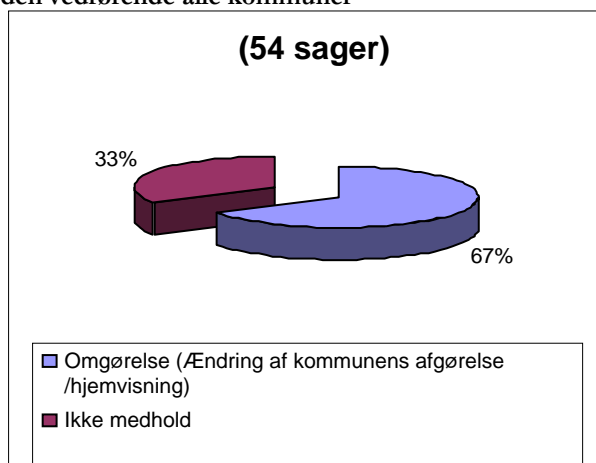
I dette afsnit belyses, hvordan afgørelserne ”omgørelse” og ”ikke medhold” i de realitetsbehandlede sager fordeler sig på de tre største klageårsager; afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden, afslag på specialskole og afslag på specialklasse. Opgørelserne er baseret på de 144 realitetsbehandlede sager og foretages både samlet for alle kommuner og adskilt for Københavns Kommune og de resterende kommuner.

⁷ Opgørelsen er foretaget på baggrund af tal fra klagenævnets årsrapport for skoleåret 2005/06, men efter samme metode som i denne opgørelse. I årsrapporten for skoleåret 2005/2006 er omgørelsesprocenten beregnet på baggrund af alle afsluttede sager, mens den i denne rapport er beregnet på baggrund af de realitetsbehandlede sager for kalenderåret 2007.

Klager over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden

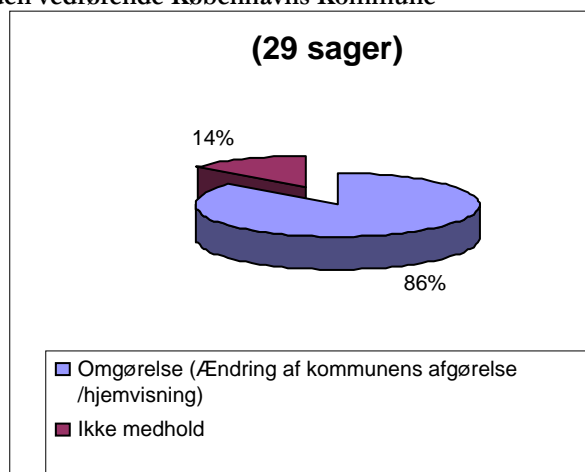
De omgjorte afgørelser vedrører hovedsagligt klager over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden. I klager over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden blev kommunernes afgørelser omgjort i 67 % af de realitetsbehandlede sager, mens der i 33 % af disse sager ikke blev givet medhold (se figur 14).

Figur 14. Afgørelserne "ikke medhold" og "omgørelse" ved klager over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden vedrørende alle kommuner

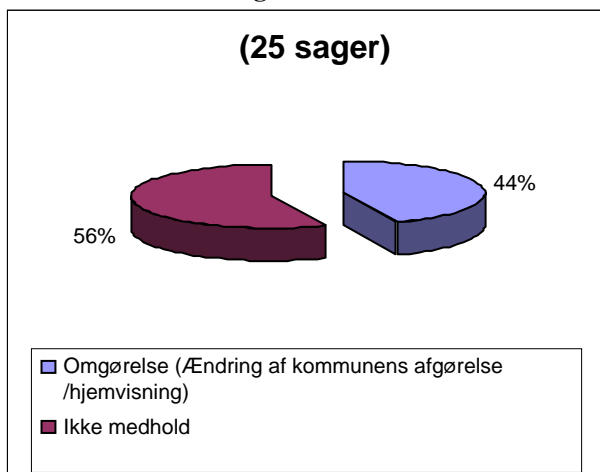
Ved realitetsbehandlede klager over Københavns Kommunes afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden blev 86 % af afgørelserne ændret, mens der i 14 % af disse sager ikke blev givet medhold (se figur 15).

Figur 15. Afgørelserne "ikke medhold" og "omgørelse" ved klager over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden vedrørende Københavns Kommune

For de resterende kommuner blev afgørelserne ændret i 44 % af denne type sager, mens der i 56 % af tilfældene ikke blev givet medhold (se figur 16).

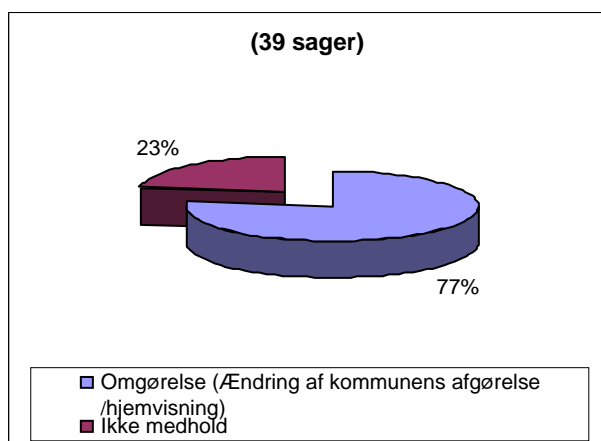
Figur 16. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på støtte i den overvejende del af undervisningstiden vedrørende de øvrige kommuner

Klager over afslag på specialskole

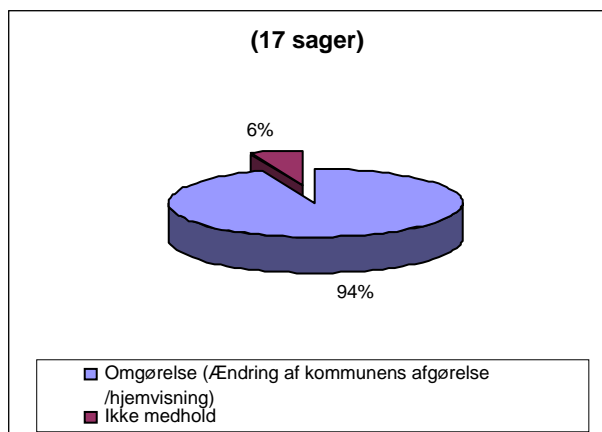
De følgende tre figurer viser afgørelserne ”omgørelse” og ”ikke medhold” i de realitetsbehandlede klager over afslag på specialskole (se figur 17, 18 og 19). Fordelingerne vises for kommunerne samlet set og for Københavns Kommune og de øvrige kommuner isoleret.

Figur 17. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på specialskole vedrørende alle kommuner

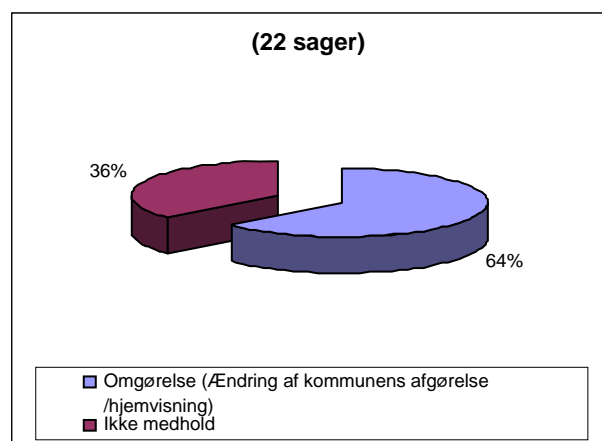

Figur 18. Afgørelserne "ikke medhold" og "omgørelse" ved klager over afslag på specialskole vedrørende Københavns Kommune

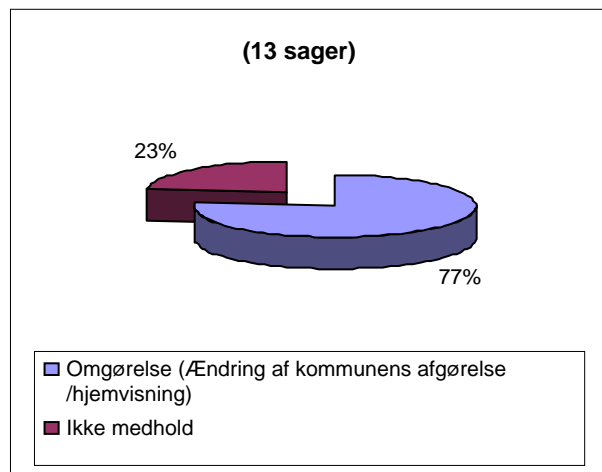
Figur 19. Afgørelserne "ikke medhold" og "omgørelse" ved klager over afslag på specialskole vedrørende de øvrige kommuner

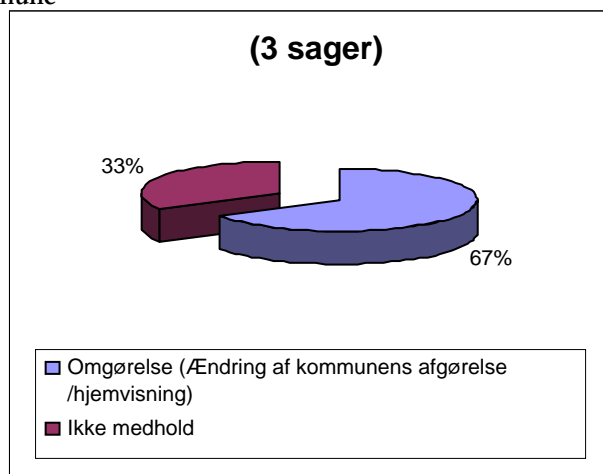
Klager over afslag på specialklasse

De følgende tre figurer viser afgørelserne "omgørelse" og "ikke medhold" i de realitetsbehandlede klager over afslag på specialklasse (se figur 20, 21 og 22). Fordelingerne vises for kommunerne samlet set, for Københavns Kommune og de øvrige kommuner isoleret.

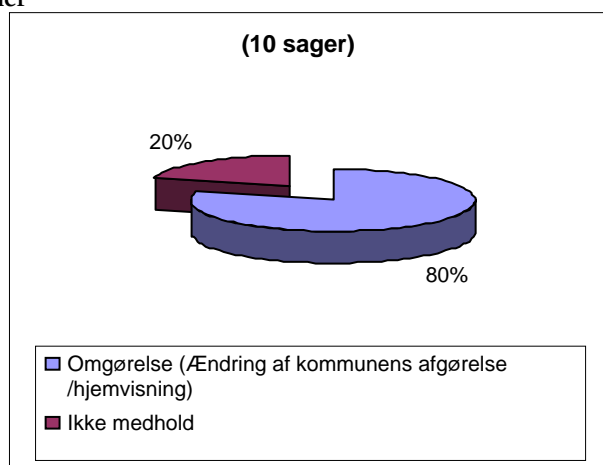
Figur 20. Afgørelserne "ikke medhold" og "omgørelse" ved klager over afslag på specialklasse vedrørende alle kommuner

Figur 21. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på specialklasse vedrørende Københavns Kommune

Figur 22. Afgørelserne ”ikke medhold” og ”omgørelse” ved klager over afslag på specialklasse vedrørende de øvrige kommuner

4.3 Udviklingen i antallet af klagesager

Figur 23 viser antallet af modtagne og realitetsbehandlede klagesager fra skoleåret 2002/03 til skoleåret 2005/06 samt for kalenderåret 2007. Der er i perioden fra skoleåret 2002/03 til 2005/06 ingen klar tendens i udviklingen af sagernes antal.

Figuren viser, at antallet af klagesager i den nævnte periode først er stigende for herefter at falde. Det kan imidlertid konstateres, at antallet af modtagne klagesager i 2007 markant overstiger antallet af modtagne klager i de fem forudgående skoleår.

Antallet af realitetsbehandlede klager svinger meget. Antallet af realitetsbehandlede er højere i kalenderåret 2007 end i de forudgående skoleår, men forskellene er dog ikke bemærkelsesværdige. Omtrent lige mange klager blev fx realitetsbehandlet i skoleåret 2003/04 som i kalenderåret 2007.

Det er vigtigt at understrege, at der er grund til at være forsigtig med at drage konklusioner om kommunalreformens betydning for udviklingen på specialundervisningsområdet, herunder særligt udviklingen på klageområdet. Dette skyldes, at det er nødvendigt at knytte et principielt forbehold til sammenligningen af antallet af klager før og efter kommunalreformen, da både klageadgangen og antallet af klageberettigede ændrede sig med kommunalreformen.

Figur 23. Oversigt over antallet af klager siden 2002

	Skoleår				Kalenderår
	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2007
Antal modtagne klager klagesager	170	259	219	182	384
Antal realitets-behandlede klager	95	142	123	101	144